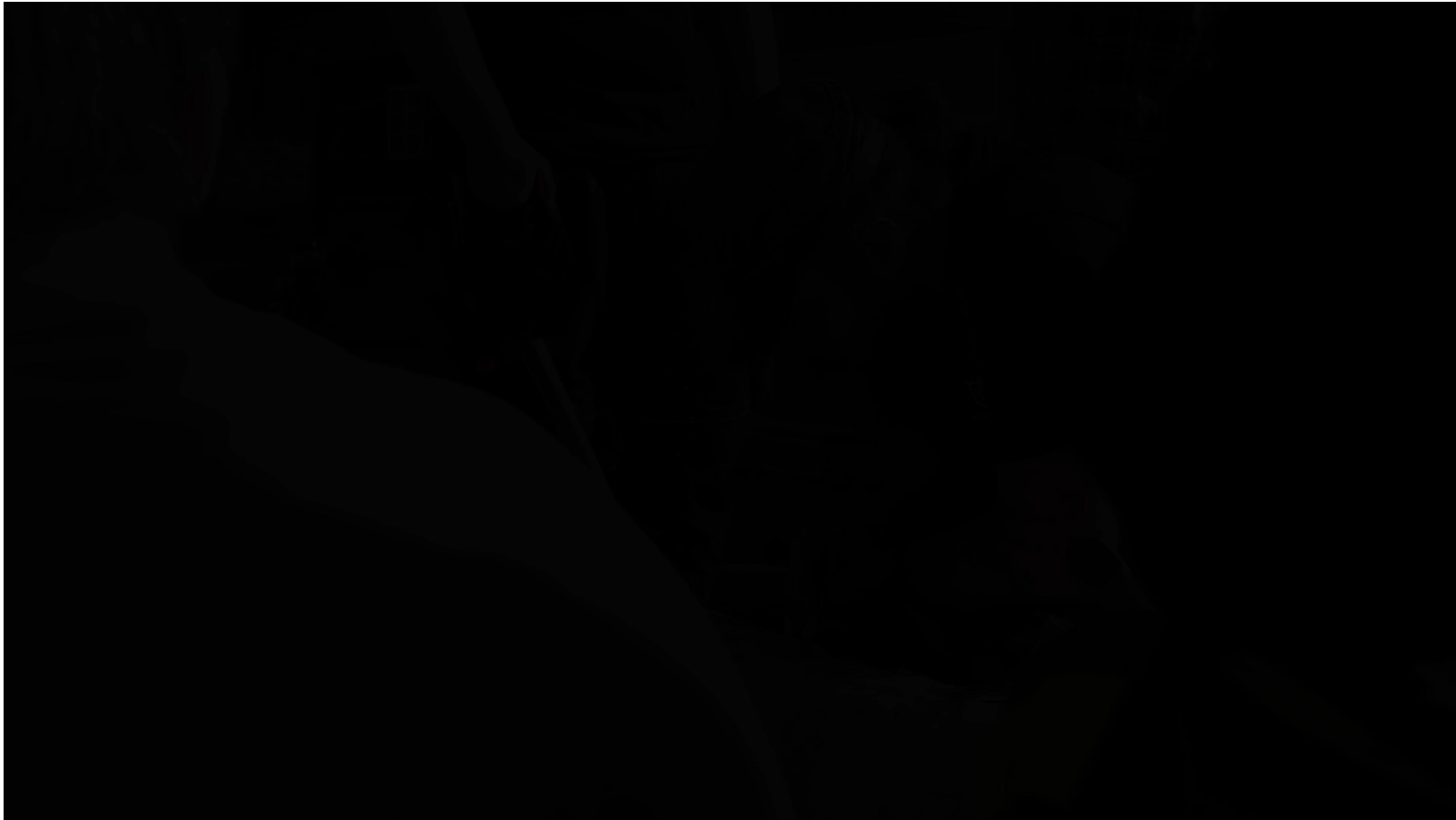

RANDSFJORDMUSEET – PROSESSENS FREMTIDIG ORGANISERING OG UTVIKLING

Hvem er vi og hva gjør vi?

Randsfjordmuseet i tall

- 4 Besøksarenaer
- 9 Eiere
- 15,7 Årsverk
- 18 Ansatte
- 23758 Besøkende i 2025
- 70 Antikvariske bygg og anlegg (6 fredede)
- 1 Gruve
- 10 «Satellitter»
- 25 744 Kulturhistoriske gjenstander
- 600 000 Fotografier
- 611 Hyllemeter privatarkiv
- 8 Publikasjoner (2 fagfelleurde)
- 10 230 000 Driftstøtte KUD (2026)
- 4 283 571 Driftstøtte fylkeskommuner
- 2 278 793 Driftsstøtte eierkommuner

Forvalter fortiden, virker i nåtiden

- Håndverk, vedlikeholdsprosjekter, undervisning
- Bygningsvernrådgivning
- Innlandsarkivet
- Samlingsforvaltning
- DKS / undervisning, skoler og barnehager – 2.,3.,7.,8. trinn + videregående
- Utstillingsarbeid
- Arrangementer (barnas musikkfest, håndverksdagen, bygdedagen, påfyll, mm)
- Daglige omvisninger på museet og i St Petri
- Dokumentasjonsarbeid
- Forskningsprosjekter / Nettverk
- Utviklingsarbeid

Eierstrategi

2.1 Vedtektsbestemte formål

Museet skal være et møtested mellom natur, kultur, kunst og teknologi i fortid, nåtid og fremtid. Randsfjordmuseet skal være en åpen og vitenskapelig institusjon som samler inn, forvalter, formidler og forsker på materiell og immateriell kulturarv i museumsregionen. Museet kan ta på seg nasjonale dokumentasjonsoppgaver på områder der dette er naturlig gjennom innsamling, bevaring, forskning og formidling.

2.2 Nasjonale føringer

Nasjonale føringer gis bl.a. gjennom stortingsmeldinger, statsbudsjett, offentlige utredninger og årlige tildelingsbrev til museene. Den viktigste stortingsmeldingen om museumssektoren er St.meld. nr. 49 (2008-2009) *Framtidas museum – forvaltning, forskning, formidling, fornying*.

Det overordnede målet er at museene skal framstå som profilerte samfunnsaktører. Museenes frie stilling er også understreket.

Tilskuddsbrev fra Kulturdepartementet

Målene for bevilgningene til museer (...), er å legge til rette for institusjonenes videre utvikling gjennom:

- solid kunnskapsproduksjon
- relevant formidling
- helhetlig samlingsutvikling
- trygg ivaretagelse
- aktiv samhandling

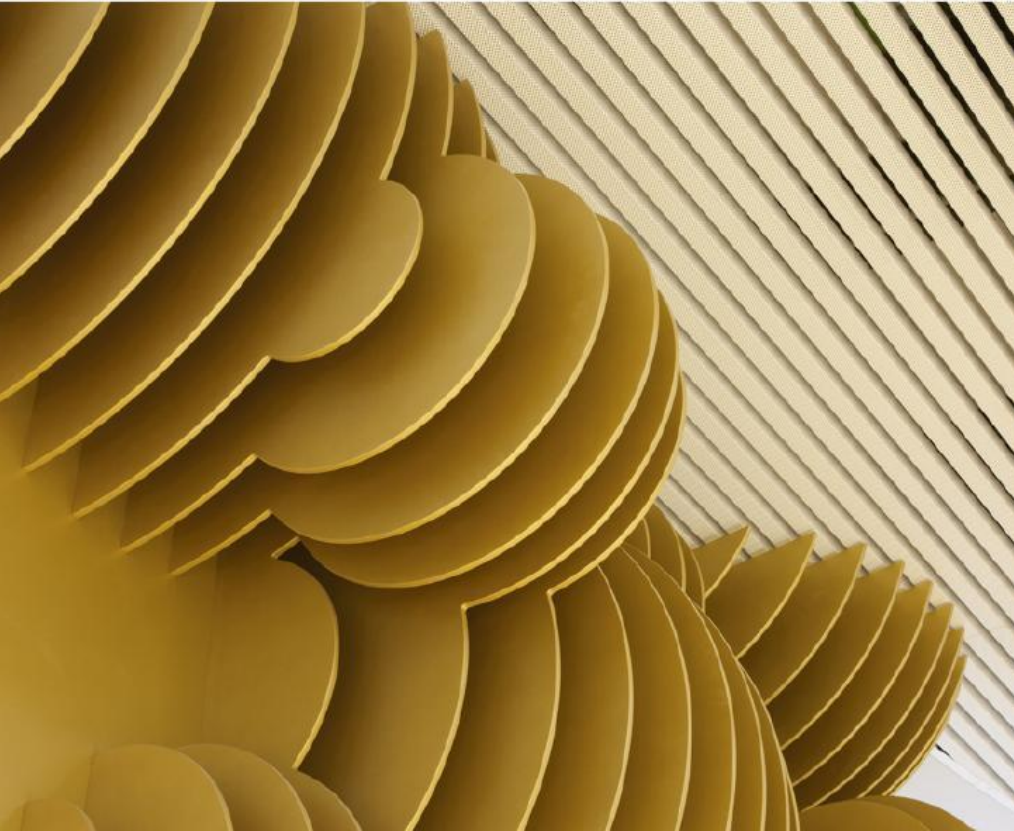
Museene skal ha en faglig fri stilling som gir handlingsrom for å stille kritiske spørsmål vedrørende både fortid og nåtid. Dette forutsetter armlengdes avstand til offentlige myndigheter.

Organisering av museene

En evaluering av organisasjonsformer i kjølvannet av museumsreformen

Knut Fossetøl, Eric Breit og Hanne Heen

Museumsreformen og konsolideringens bakgrunn

- Strukturreform, statlig initiert, profesjonalitet
- Fra over 500 til 60 museer
- *Handlingsprogram for musea i Oppland 2002 – 2005*
- Redusere antall museumsregioner til fem: Nord-Gudbrandsdalen, Sør-Gudbrandsdalen, Gjøvik-Land-Toten, Hadeland og Valdres.
- Målet var én konsolidert enhet i hver region.
- Hadeland i dialog med Kistefos, Lands Museum i dialog med Mjøsmuseet
- 2002 – Lands Museum gikk ut av forhandlinger med GLT-regionen – søkte om konsolidering med Hadeland Folkemuseum.
- Fylkestinget godkjente endringene.
- Kistefos trakk seg ut
- Randsfjordmuseet etablert 5. juni 2004.

Bakgrunn

- Gran kommune har søkt om fylkesendring fra Innlandet til Akershus.
- Tre av museets seks eierkommuner vil befinne seg i Akershus fylke og de resterende tre i Innlandet fylke.
- I Akershus fylkeskommunes utredningen om fylkesbytte for Gran foreslås at Akershus fylkeskommune i fremtiden vil ha både finansieringsansvar og museumsfaglig oppfølging for Randsfjordmuseet. Konsolidering med Museene i Akershus må vurderes.

Konsekvenser ved fylkesdeling

Museer er en viktig del av samfunnets infrastruktur:

Museer er en del av samfunnsutviklingen. Vi bidrar til å forme samfunnet rundt oss. Våre virkeområder sammenfaller med fylkeskommunens arbeidsområder. Dette omhandler spesielt kulturarv og kulturminnevern, bygningsvern, overordnede tverrgående regionale utviklingsplaner, stedsutvikling, utdanning, reiselivs- og destinasjonsutvikling, kulturell skolesekk, mm.

Eierstruktur skaper usikkerhet i organisasjonen

Randsfjordmuseet navigerer i dag mellom det lokale, regionale og nasjonale; mellom seks eierkommuner, to fylkeskommuner, tre venneforeninger og stat. Det er mange aktører med interesse, forventninger og meninger om museet.

Lokal og regional tilhørighet og samarbeid:

Randsfjordmuseet har flere lokale samarbeidsprosjekter- (VGS, DDV, HH, GL) Samarbeidene tar ofte utgangspunkt i regionale og fylkeskommunale tiltak og satsinger. Samarbeidene er også utgangspunkt for felles søknader til fylkeskommunen. At museet er i ulike regioner og fylker skaper en skepsis til samarbeid fra lokale aktører.

Byråkrati og størrelse:

Randsfjordmuseet et lite museum med en begrenset administrasjon. En delt fylkestilhørighet vil raskt bidra til flere tilleggsoppgaver og mer byråkrati for både museets administrative og faglige arbeid

Økonomi:

Randsfjordmuseet søker fylkeskommunale- og regionale prosjektmidler og utviklingsmidler knyttet til ulike satsningsområder. Det er kamp om midlene, og tiltak som kommer større geografiske området til gode- og som involverer flere kommuner blir ofte prioritert. Ulike søkesystemer.

Vedtak mai 25:

Styret tar utredningen til orientering. Styreleder og direktør får mandat til å gå i dialog med involverte/aktuelle aktører for å sikre et best mulig museumstilbud på Land og på Hadeland i framtiden.

Møte med Kulturdepartementet – 19.08.2025

- Viktig at alle involverte parter er positive til prosessen og ser fordeler med ny løsning.
- Viktig med regional forankring - hva museumsregionen selv mener.
- Det er slutt på tvang. Finn partnere som er enige i at dette er best for alle.
- Sikre en god løsning for nordenden av museet.

Møte med Innlandet fylkeskommune – 22.09.25

Tilstede:

Toril Nygård, Seksjonssjef Bygg og Landskap
Kristin Loe Kjeldstad, seniorrådgiver bygg og landskap
Kurt Ole Linn, Avdelingssjef Kultur
Ola Tore Dokken, ordfører Nordre Land
Anette Musdalslien, ordsfører Gausdal kommune
Jostein Skurdal, Styret Randsfjordmuseet
Natasha Reksten, avdelingsleder LM / KUM
Hans Philip Einarsen, direktør RM

Innlandet
fylkeskommune

Fylkeskommunen mener det vil være hensiktsmessig å dele museet ved fylkesgrensene, og ønsker en ekstern og faglig uavhengig utredning som vil gi Innlandet fylkeskommune og museets styre og eiere et felles beslutningsgrunnlag for den beste løsningen for LM/KUM.

Hovedutvalg for kultur ber administrasjonen om å legge fram et notat om kompetansemiljøer ved «Land museum» som følge av en mulig oppdeling av Randsfjordmuseet. Fylkeskommunen ber om en vurdering av hva fagmiljøet ved Dokkadeltaet Nasjonale Våtmarkssenter, Utmarksmuseet ved Kittilbu og et mulig besøkssenter for Langsua nasjonalpark kan gi av tverrfaglige samarbeidsmuligheter.

Møte med Museumsforum Innlandet – 29. og 30.9 2025

Tilstede: Alle museumsdirektørene i Innlandet

Uttalelse:

Museumsforum Innlandet er kjent med utfordringene knyttet til Randsfjordmuseets museumsstruktur grunnet ny fylkestilknytning for Hadelandskommunene. På eget initiativ har forumet drøftet konsekvensene som fylkesendringene får for museumstilbudet i regionen, og vil med bakgrunn i dette anbefale en deling av museet. Forumet ønsker tett dialog med museet i den videre prosessen for slik å bidra til et godt museumstilbud i Land og på Hadeland også i fremtiden.

Den beste løsningen er at Randsfjordmuseet deles etter nye fylkesgrenser og at dette legges til grunn for den videre prosess. Løsningen må vedtas av styret i Randsfjordmuseet AS og støttes av Innlandet fylkeskommune. Museene i Hadelandsregionen bør bli en del av Museene i Akershus. Løsningen for Lands Museum og Kittilbu bør være et organisatorisk samarbeid med Dokkadelta våtmarkssenter.»

Dokkadelta Nasjonale Våtmarkssenter (DNV)

- DNV er et nasjonalt kompetansesenter som driver undervisnings- og forskningsvirksomhet innen fagområdene miljø, naturforvaltning og våtmarksrestaurering, og et naturinformasjonssenter som utfører en rekke konsulenttjenester for Miljødirektoratet, Statsforvaltere, fylkeskommunen, kommuner, det private og andre.
- DNV startet som et prosjekt, initiert og utført av museet og eid av Søndre og Nordre Land kommuner.
- Virksomheten leide kontorer på Lands Museum i en periode etter oppstart, men trengte mer plass og er nå etablert med nytt bygg på Odnnes.
- Det ble i 2022 utarbeidet en samarbeidsavtale mellom DNV og Randsfjordmuseet da partene har overlappende virksomhetsområder innenfor samme region og mulighetene for synergier er store.
- Begge institusjoner arbeider med ressursbruk av naturen, driver seterformidling, har skoleformidling (ofte felles) og arbeider for å bli autoriserte som besøksentre.

Møte med Dokkadelta Våtmarkssenter 13. oktober 2025

Tilstede:

Kjetil Bjørklund – Styreleder, Dokkadelta Nasjonale Våtmarkssenter

Magnus Nygård – Daglig leder, DNV

Elida Sandneseng – Leder onitologi og formidling, DNV

Lars Erik Narmo – Styremedlem, Randsfjordmuseet

Ernst Ravnaas, Styreleder, RM

Natasha Reksten, avdelingsleder LM/KUM, RM

Hans Philip Einarsen, direktør RM

DNV er positive til et tettere samarbeid med LM/KUM og finner mange synergier i felles formidlingstiltak innen både naturhistorie og kulturhistorie. Ønsker å ivareta sin oppdragsvirksomhet.

Det ble på møtet foreslått å nedsette en arbeidsgruppe på 6 personer, 3 fra hver institusjon, for å se på strukturer og løsninger som både ivaretar dagens funksjoner og som løfter synergier og effektiviseringer i et fremtidig fellesskap. Gruppen skal utarbeide et solid grunnlag for et organisatorisk samarbeid eller delkonsolidering mellom DNV og LM/KUM. Fra museet deltar Styreleder, direktør og avdelingsleder for LM/KUM.

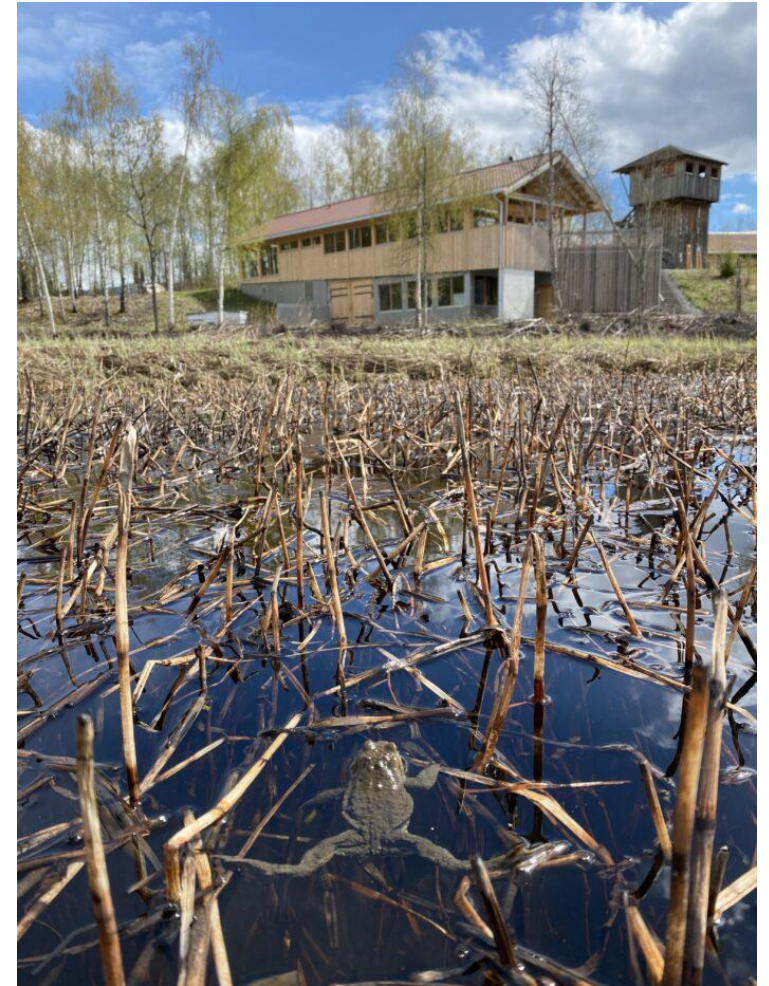

Foto: Elida Sandneseng

Møte med Akershus fylkeskommune – 8. 10.2025

Tilstede:

Jon Endre Røed Olsen – Akershus fylkeskommune

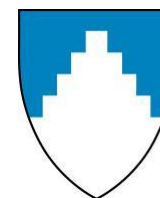
Christian Hintze Holm – Akershus fylkeskommune

Merete Rustand Solli – Akershus fylkeskommune

Hulda Brastad Bernhardt – Direktør, Museene i Akershus

Hans Philip Einarsen – Direktør, Randsfjordmuseet

Felles teams-prat rundt en mulig endring av fylkestilhørighet for Gran kommune og hvilke implikasjoner det kan ha for museumsfeltet. En grundig presentasjon av Randsfjordmuseet og arbeidet med fylkesendring og rekonsolidering. Akershus fylkeskommune er positive til å ta ansvar for Hadeland, men ønsker å la det være opp til museene selv å finne de gode løsningene.

AKERSHUS
FYLKESKOMMUNE

Løpende dialog med Museene i Akershus (MiA)

Stiftelsen MiA - Museene i Akershus er et konsolidert museum med en samling av 21 museer, 31 besøkssteder og flere kompetansesentere, som utgjør Akershus fylkes største kulturinstitusjon.

Museet ble opprettet av Akershus fylkeskommune og Akershus Kulturvernråd i 1996, og fikk navnet Akershusmuseet da det ble konsolidert med Fetsund Lenser i 2008. Stiftelsen endret navn til MiA – Museene i Akershus i 2016.

Det er løpende dialog på direktørnivå mellom MiA og RM, og styret til MiA er orientert om situasjonen. Direktør ved MiA ser muligheter for godt samarbeid og har en positiv holdning til rekonsolidering. Vi har en løselig avtale om at vi våren 2026, når styrene og eierne har kommet lenger i prosessen, ser nærmere på detaljer ved en eventuell rekonsolidering.

Viktig å bygge et sterkt Hadelandmuseum

The logo for MiA (Museene i Akershus) is displayed in white, bold, sans-serif capital letters on a dark teal background. The letters are 'M', 'i', and 'A', with a small dot over the 'i'.

Glasslåven

Ideen om Glasslåven oppsto i 2007 som et stedsutviklingsprosjekt for det nasjonalt verdifulle kulturlandskapet på Granavollen. En ideell stiftelse ble etablert og et møysommelig arbeid med å planlegge, finansiere og istandsette låven startet. Glasslåven ble offisielt åpnet av H. M. Dronning Sonja den 27. april 2016.

På Glasslåven vises samtidskunst og kunsthåndverk. Utstillingsprogrammet har fokus på høyt kvalitetsnivå, mangfold av kunstuttrykk, og spredning i kunstneres alder, kjønn og etnisitet. I Høyloftet, med en takhøyde på syv meter, vises utstillinger, forestillinger og kulturarrangementer. I Stallen, der hesteboksene er beholdt, finnes galleri og butikk med kunst, design og kunsthåndverk.

Dialog mellom våre styreverv knyttet til en mulig konsolidering. Bakgrunnen for dialogen handlet om en grunnleggende tro på at vi best bevarer det lokale kulturlivet ved å gjøre institusjonene mer robuste og sammen blir en stor og viktig kulturaktør. I tillegg mener vi at en sammenslåing vil åpne et rom for spennende, kreativt og skapende kulturarbeid- samtidig som vi ønsker å bevare de eksisterende arenaenes profil, mandat og kompetanseområder.

Foto: Marte Stensland Jørgensen

Glasslåvens styre har vedtatt å videreføre samtalene med Randsfjordmuseet med sikte på en mulig konsolidering av virksomhetene, i tilfelle av en deling av Randsfjordmuseet. RMs styre responderte med et vedtak der styreleder og direktør får mandat til videre forhandlinger med Glasslåven, når museets fremtidige struktur er avklart.

GL ønsket å framskynde dialogen om konsolidering, da de har kommet i en ny situasjon etter at daglig leder har skiftet jobb og sluttet før jul 25.

RM vil delvis overtar driftsansvaret for GL i en overgangsperiode (2026) mot vederlag

AERIAL av Daniela Bergschneider. Foto: Tor S. Ulstein, Kunstdok

Oppsummering

I samtaler med berørte kommuner og fylker er alle positive til rekonsolidering, dersom det skaper bedre museer på begge sider av fylkesgrensa.

For den nordre enden av museet peker både eiere, Museumsforum Innlandet og ansatte på en delvis konsolidering med Dokkadelta våtmarksenter. Innlandet fylke ønsker en ekstern og faglig uavhengig utredning som vil gi fylkeskommunen og museets styre og eiere et felles beslutningsgrunnlag for den beste løsningen for LM/KUM.

For den søndre delen av museet peker både eiere, fylke og ansatte på en konsolidering med MiA. Vi ønsker samtidig å etablere et sterkt Hadelandsmuseum ved å innlemme Glasslåven i museet og utrede tettere samarbeid med andre lokale aktører.

LUNNER
KOMMUNE